

13. Тютюгін В. І. Поняття та ознаки корупційних злочинів [Електронний ресурс] / В. І. Тютюгін, К. С. Косінова // Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Всеукр. громад. орг. «Асоц. кримін. права». – Харків, 2015. – Вип. 1 (4). – С. 388–396.

Юзва Л.В.

студент,

Національна академія внутрішніх справ

ВИВЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ – НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ЩОДО ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Торгівля людьми як одна з форм рабства має давнє коріння. Уперше людина стала предметом купівлі-продажу ще в епоху формування товарних відносин.

У Конституції України закріплено базові права та свободи людини та громадянина, які гарантує держава, вони не можуть бути скасовані в жодному випадку. Насамперед це невід’ємне право кожної людини на життя, повагу до її гідності, свободу і особисту недоторканість [1], а також право на свободу від рабства, жорстокого чи нелюдського поводження.

Сьогодні ж торгівля людьми є соціокультурним феноменом, закономірним та деструктивним результатом суспільного розвитку, що активізувався в результаті глобальних процесів. Нині у світі, за словами ватиканського наглядача ООН Бернардито Ауса, жертвами торгівлі людьми стали близько 40 мільйонів людей, і кожен рік їхні ряди поповнюються більш ніж 3 мільйонами чергових рабів. Серед них майже 80% – це жінки і діти. Сучасна торгівля людьми – це індустрія з прибутком понад 32 мільярди доларів в рік.

Загальна помилка полягає в тому, що торгівля може траплятися тільки в бідних країнах. Але кожна країна у світі є втягнута у цю підпільну систему, що приносить зиск.

«Країна-постачальник» – це країна, з якої забирають людей для торгівлі ними. Як правило, ці країни є знедолені, можуть бути ослаблені в результаті війни, корупції, стихійних лих чи дії клімату.

«Транзитна країна», як, наприклад, Мексика і Ізраїль, є тимчасовою зупинкою на шляху жертв торгівлі людьми до тієї країни, де вони будуть рабами.

«Країна призначення» – це країна, де жертви торгівлі людьми зрештою опиняються. Ці країни, як правило, багаті, оскільки там повинні бути громадяни, які мають прибутки, щоб «купити» «продукти» торговців людьми.

В Україні саме на початку ХХІ ст. стрімко поширилась торгівля «живим товаром». Як зазначає О. Дручек, торгівля людьми залишається сучасною формою рабства, організованою злочинною індустрією [2, с. 155]. Потреба розроблення заходів запобігання цьому явищу зумовлена тим, що дедалі

активніше злочинці стали використовувати новітні інформаційні технології, зокрема й Інтернет, що призвело до збільшення кількості випадків «сексуального туризму», насамперед дитячого [3], а також торгівлі людьми з метою трудової експлуатації, що є характерним саме для України.

Серед основних сфер експлуатації виокремлюють сексуальну; трудову; змішану, а також особливу сферу – жебрацтво. Для України найпоширенішим видом є трудова (станом на червень 2017 року було зафіксовано 568 випадків), а також сексуальна експлуатація (49 випадки). Крім того частіше потерпілими у злочинах стають чоловіки. Так за даними Міжнародної організації з міграції, протягом 2014–2017 рр. жертвами стали 1969 особи чоловічої статі та 1464 – жіночої. Рівень освіти постраждалих осіб за 2014–2017 рр. неповна середня – 325; повна середня – 412; вища освіта – 757. [4]. Основними галузями цієї експлуатації було будівництво, виробництво та сільське господарство. Ще однією формою експлуатації є жебрацтво, – коли люди випрошують гроші на вулицях, а потім передають «зароблене» своїм кураторам і отримують відсоток.

В Україні виявленням та протидією торгівлі людьми займаються державні органи – Мінсоцполітики, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Держприкордонслужба та низка громадських організацій. Для того щоб здійснювати ефективну протидію будь-яким злочинним виявам зокрема й торгівлі людьми, необхідно розробити досконале правове законодавство. З урахуванням міжнародного правового досвіду було прийнято Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20 вересня 2011 року № 3739 – VI, який визначає організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантуючи гендерну рівність, основні напрями державної політики та засади міжнародного співробітництва у цій сфері, повноваження органів виконавчої влади, порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та порядок надання допомоги таким особам. В статті 1 цього Закону зазначено, що *торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином* [5]. Важливим правовим актом є Державна соціальна програма протидії торгівлі людьми на період до 2020 р., затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 111, метою якої є запобігання торгівлі людьми та захист прав осіб, постраждалих від торгівлі людьми, і надання їм допомоги [6].

До основних шляхів запобігання торгівлею людьми належать: удосконалення міжнародного співробітництва між державами щодо виявлення та розслідування злочинів; розроблення адекватної методики розслідування даних видів злочинів; проведення профілактичної роботи серед різних груп населення; інформування населення за допомогою ЗМІ про правила працевлаштування закордоном.

У висновку можна сказати, що торгівля людьми – це проблема не лише однієї держави, а міжнародного співробітництва загалом, на жаль, работоргівля є результатом відсутності відповідного правового і соціального захисту. Для ефективної протидії та запобігання таким злочинам має бути розроблена досконала нормативно-правова база та налагодження співпраці і взаємодії між державами.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Основний Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Дручек О. В. Торгівля людьми та проблеми протидії їй в Україні / О. В. Дручек // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 3. – С. 154–157.
3. Пунда А.В. основні причини та передумови торгівлі людьми в Україні. [Електронний ресурс] / А. В. Пунда // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. – № 12. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/? op=1&z=668>. – Назва з екрана.
4. Протидія торгівлі людьми. Україна (на грудень 2016 року.) [Електронний ресурс] // Міжнародна організація з міграції. – Режим доступу: <http://iom.org.ua/ua/protidiya-torgivli-lyudmi> – Назва з екрана.
5. Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20 верес. 2011р. № 3739-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 1. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> – Назва з екрана.
6. Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лют. 2016 р. № 111 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-%D0%BF> – Назва з екрана.